

Prezident İlham Əliyevin sərəncamı ilə 2023-cü ilin ölkəmizdə "Heydər Əliyev ili" elan edilməsi ulu öndərin bütün sahələrdə qazandığı uğurların təhlilində və gənc nəsle çatdırılmasında əhəmiyyətli rol oynayır. Sənəddə də qeyd edildiyi kimi, ulu öndər cəmiyyət həyatının müxtəlif sahələri arasında üzvi bağlılığı aydın görürək, müəllifi olduğu milli inkişaf strategiyasında ictimai, siyasi, sosial, iqtisadi, mədəni və digər sahələrdə qarşıda duran vəzifələri düzgün müəyyənləşdirib və məhərrətə həyata keçirib.

Demokratik dövlət quruculuğunun banisi

1993-cü ilin ikinci yarısında siyasi hakimiyyətə qayıdırdan sonra Azərbaycan faciələrindən xilas oldu. Ulu öndər sabitliyi və normal investisiya mühitinin mövcudluğunu hər bir sahənin inkişafında əsas faktor kimi önə çəkdi. İlk gündən demokratik, hüquqi, dünyəvi dövlət quruculuğunu qarşıya əsas hədəf kimi qoyaraq bu

roluna xüsusi əhəmiyyət verib, onun davamlı islahatlar yolu ilə təkmilləşdirilməsini diqqətdə saxlayıb. Hələ sovet hakimiyyəti dövründə, məhz, ulu öndərin təşəbbüsü ilə təşkilati cəhətdən yenidən qurulan və zəngin inkişaf yolu keçən Azərbaycan ədliyyəsinin səlahiyyətləri dövlət müstəqilliyinin bərpasından sonra daha da genişləniib, onun cəmiyyətdəki rolu və nüfuzu artır, peşəkar kadr potensialı gücləndirilib.

Postsovet məkanında qətimkan tədbiri kimi həbsin seçilməsi səlahiyyətinin məhkəməyə verilməsi, həmçinin Şərqdə ilk dəfə ölüm cəzasının ləğvi ulu öndərin rəhbərliyi ilə Azərbaycan ədliyyəsində aparılan islahatların mühüm nəticələrindən olub. Ölüm cəzasının ləğvi ilə əlaqədar Azərbaycan Respublikasının Milli Məclisinə ünvanlandığı tarixi müraciətdə müdrik və uzaqgörən rəhbər insan həyatının ən yüksək dəyər, yaşamaq hüququnun hər bir insanın təbii və ayrılmaz hüququ olduğunu qeyd edərək, bu cəzanın tətbiqini insan ləyaqətinə, bütövlükdə, insan hüquqları ideyasına zidd olan qeyri-insani və amansız tədbir kimi qiymətləndirir. Ölüm cəzasının ləğvinin tarixi hadisə olmaqla bərabər, cinayət-hüquq siyasətinin humanistləşdirilməsi sahəsində atılan qətiyyətli addım və hüquq sistemində islahatların mühüm mərhələsi olacağına əminliyini bildirirdi. Ulu öndər bununla bəşəri humanizm və beynəlxalq hüquq normalarına sadiqliyini bir daha nümayiş etdirdi.

Amnistiya və əfvətmə institutunun geniş tətbiqi ulu öndər Heydər Əliyevin ədliyyə orqanları üçün də başlıca meyar kimi müəyyənləşdirdiyi humanizmin mühüm təzahürlərindəndir. Məhz onun təşəbbüsü ilə 1995-2003-cü illərdə qəbul olunmuş 7 amnistiya aktı 77 mindən çox insana şamil edilib, 32 əfv fərmanı imzalanaraq 3100-dən çox məhkum bağışlanıb.

Heydər Əliyev tərəfindən əsas qoyulmuş humanizm siyasətini möhtərəm Prezidentimiz İlham Əliyev dövlət idarəçiliyinin əsas prinsiplərindən biri kimi qətiyyətlə davam etdirir. Ölkə rəhbərinin əfv fərmanları, Birinci vitse-prezident, Heydər Əliyev Fondunun prezidenti Mehriban xanım Əliyevanın təşəbbüsü ilə qəbul edilən Amnistiya aktları minlərlə insana bu humanizmdən bəhrələnərək cəzadan vaxtından əvvəl azad edilmək, cəmiyyətə reintegrasiya olunmaq imkanı verib. İnsan hüquqlarının qorunması və yeni müdafiə mexanizmlərinin müəyyənləşdirilməsi dövlət siyasətinin əsasını təşkil edir. Milli Konstitusiyamıza üç dəfə əlavə və dəyişikliklərin edilməsi məqsədilə ümumxalq səsverməsinin keçirilməsi, 18 iyunun ölkəmizdə İnsan Hüquqları Günü təsis edilməsi və sair kimi mühüm addımlar vətəndaş amilinin önəmini açıqlayır.

Hakimiyyətin hər üç qolunda—icra, qanunvericilik və məhkəmə-hüquq sistemində təkmil islahatların həyata keçirilməsi ölkəmizin hərtərəfli inkişafına geniş imkanlar yaradır. Dövlət başçımız İlham Əliyevin 3 aprel 2019-cu il tarixli "Məhkəmə-hüquq sistemində islahatların dərinləşdirilməsi haqqında" fərmanı da deyilənlərin təsdiqidir. Sənəddə də qeyd edildiyi kimi, ölkəmizin davamlı tərəqqisinin təmin edilməsi üçün bütün sahələrdə həyata keçirilən islahatlar məhkəmə-hüquq sisteminin inkişafında yeni mərhələnin başlanmasını və bu sahədə islahatların dərinləşdirilməsini zəruri edir.

Müasir dövrün tələblərinə cavab verən, cəmiyyətdə yüksək nüfuzla malik ədalət mühakiməsinin formalaşdırılması prosesini sürətləndirmək məqsədilə məhkəməyə müraciət imkanları daha da genişləndirilməli, məhkəmələrin fəaliyyətində şəffaflıq artırılmalı, məhkəmə icratının effektivliyi yüksəldilməli, məhkəmə qərarlarının tam və vaxtında icra edilməsi təmin olunmalı, süründürməçiliyin və digər neqativ halların aradan qaldırılması üçün görülən tədbirlər gücləndirilməlidir.

Rəşad QOŞQARLI,
Bakı şəhəri Binəqədi Rayon
Məhkəməsinin hakimi

istiqamətdə mühüm addımlar atdı. O dövrdə yenidən müstəqillik əldə etmiş bir dövlətin inkişafında mükəmməl qanunvericilik bazasının yaradılması, qanunun aliliyinin təmin edilməsi mühüm şərt idi. "Azərbaycan Respublikasında demokratik, hüquqi dövlət qurulmalıdır. Azərbaycan dövləti demokratik prinsiplər əsasında fəaliyyət göstərməlidir, öz tarixi, milli ənənələrindən bəhrələnərək, dünya demokratiyasından, ümumbəşəri dəyərlərdən səmərəli istifadə edərək demokratik dövlət quruculuğu yolu ilə getməlidir"- deyən Heydər Əliyevin rəhbərliyi ilə zaman keçdikcə bu sahədə böyük uğurlar qazanıldı.

Azərbaycanda müstəqil məhkəmə hakimiyyətinin formalaşması da ümummilli lider Heydər Əliyevin xüsusi diqqət mərkəzində olub. Konstitusiyanın qəbulu ilə məhkəmə hakimiyyəti dövlət hakimiyyətinin müstəqil qolunun bütün atributlarını, hüquqi dövlətin prinsip və vəzifələrinə uyğun olaraq qanunverici və icra hakimiyyəti ilə eyni statusu qazandı. Ulu öndərin təşəbbüsü ilə 1997-ci ildə "Məhkəmələr və hakimlər haqqında" yeni Qanun qəbul edildi. Qanunun tətbiq edilməsi və məhkəmə islahatlarının həyata keçirilməsinə dair fərman imzalandı. Ümummilli liderimizin rəhbərliyi ilə aparılan əsaslı məhkəmə-hüquq islahatları nəticəsində yeni, üçpilləli müstəqil məhkəmə sistemi formalaşdırıldı. 1998-ci ildə Azərbaycan Respublikası Prezidenti yanında məhkəmələrin təşkil edilməsi, hakim vəzifəsinə namizədlərin seçilməsi, habelə məhkəmələr və hakimlərlə bağlı digər məsələləri öz səlahiyyətləri dairəsində həyata keçirmək vəzifələrini yerinə yetirən Məhkəmə-Hüquq Şurası təsis olundu.

Qanunçuluğun təmin edilməsi, insan hüquq və azadlıqlarının qorunması, ədalətlik, humanizm və insanpərvərlik də ulu öndər Heydər Əliyevin milli inkişaf strategiyasının mühüm tərkib hissələrindən biri idi. Bu dəyərlər ulu öndərin hələ sovet hakimiyyəti dövründə respublikaya başçılıq edərkən, həmçinin keçmiş İttifaqın ali rəhbərliyində təmsil olunarkən siyasi və idarəçilik fəaliyyətində önəmli yer tutub. Eyni zamanda müstəqillik illərində milli dövlət quruculuğunun aparıcı istiqamətlərində öz ifadəsini tapıb. Daim qanunun aliliyi prinsipinə əsaslanan müdrik siyasi xadim müstəqil dövlət quruculuğu dövründə çevik və səmərəli hüquq sistemi formalaşdırılarkən ədliyyə orqanlarının